

„Že na tebe, nezbedníku, Polednici zavolám!“ Tuhle výhrůžku si většina z nás pamatuje jen z Erbenovy Kytice. Ve skutečnosti jsme se v dětství mnohem spíše setkali se zoufalým výkřikem rodičů: „Jestli budeš ještě otravovat, dám tě do děcáku.“ „Tak dej, aspoň mě nikdo nebude cepovat,“ dusilo nejedno vzpurné dítě v sobě. Představa dětského domova v sobě skrývala cosi tajemného, nádech větší svobody, naději, že se odněkud vynoří ztracení rodiče, daleko lepší, než ti, kteří nás peskují za trojky na vysvědčení a za rozervané tepláky.

Čaj se taky sype?

Žádné z dětí, které vyrostlo v normální funkční rodině, si ale nedokáže představit, o čem takový „děcák“ vlastně doopravdy je. Ať je péče vychovatelky sebelepší, nikdy nedokáže nahradit rodinné prostředí. Děti z domovů mnohdy netuší, že k tomu, aby z termosky v jídelně tekla čaj, je potřeba nejdřív koupit sáčkový nebo sypaný čaj v obchodě. Nevědí, na jaké bázi je postaven vztah mezi mužem a ženou. Nedokáží nakládat s penězi. Pod slovem máma si buď matně vybavují tu věčně opilou ženskou, která si vodila co týden jiného strejdu, anebo si ji naopak představují jako nereálnou pohádkovou bytost. Protože v domovech musí být navíc dodržován pevný řád, nemají jeho malí obyvatelé ani mnoho příležitostí vychutnat si soukromí nebo se tvůrčím způsobem realizovat.

Prázdniny se Švagrem

Tuto neutěšenou situaci, se rozhodly změnit k lepšímu dvě skupiny mladých lidí. Nezávisle na sobě založili občanská sdružení Švagr a Letní dům, která dětem z dětských domovů nabízejí víkendové a prázdninové pobyty se zajímavým tvůrčím programem.

mata pokaždé obměňujeme; i když jsou Velikonoce každý rok, máme třeba velikonoce v Říši divů, na Velikonočním ostrově nebo v Říši divočin. V létě jsme pořádali divadelní tábor, který vyvrcholil malým festivalem. Děti se naučily různé dovednosti, měly světelnou laboratoř, kostymérnu, maskérnu, ateliér výroby kulís... To všechno mohlo vzniknout díky našim dobrovolníkům, kteří za pár stovek nakoupili tlačítka a svítidla a vyrobili světelný panel, nebo v rádiu vypálili CD s různými zvuky. Děti si pak mohly pouštět třeba že jako prděj a z toho byly samozřejmě hrozně nadšený. Tyhle hračky dodají našim pobytům šťávu, rozhodně se nejedná o nějaké dri-

„Základem příjemně strávených společných dní je najít vhodnou chalupu. Tu si vždy upravujeme a zútulňujeme tak, aby nám v ní bylo opravdu dobře a děti mohly pocítit atmosféru domova. Hodně si zakládáme na jídelních rituálech. Snažíme se, aby se nás u stolu vždy sešlo maximálně šestnáct - to je ještě počet, ve kterém se můžeme cítit jako velká rodina. Děti si samy prostírají, stůl zdobí kytíčkami a všechno směřuje k tomu, aby se cítily co nejlépe. Když mají službu v kuchyni, je to pro ně čest,“ vysvětluje Lucie Blažková z Letního domu. „Stále se snažíme dětem nabízet nové emocionální podněty. Jeden náš pobyt byl zasvěcen živlům - ohni, vodě, vzduchu a půdě. Každý z nich se děti

PŘÍBUZNÍ Z PŮJČOVNY

TEXT: TEREZIE ZEMÁNKOVÁ / FOTO: ARCHIV NROS

„Spolupracujeme s několika dětskými domovy, z každého s námi vždy jede skupina tak 5 - 8 dětí, které nemají nikoho, ke komu by mohly jet na víkend nebo na prázdniny. Jezdí s námi ale i děti z normálních funkčních rodin a děti s různými postiženími z ústavů sociální péče. Je to jakási integrace na 'entou'. Když pak děti vidí někoho na vozíku, řeknou si: 'Jé, ten je na vozíku jako Martínek.' Nestydí se s ním komunikovat, nepřipadá jim to jako něco zvláštního,“ vysvětluje Vladka Trčková, předsedkyně Švagr, o.s.

„Naše tábory jsou umělecky zaměřené. Té-

lování. Děti mají možnost vyzkoušet si stínové a černé divadlo, pantomimu. Učíme je vyrábět také loutky a maňásky,“ říká Vladka Trčková.

Pobuďte v Letním domě

Zatímco Švagr nabízí své služby dětem ze šesti domovů, Letní dům spolupracuje pouze se dvěma. Jeho pobyty jsou zaměřeny především výchovně. Dobrovolníci - většinou studenti speciální pedagogiky a psychologie - se snaží na děti intenzivně terapeuticky působit.

snažily zhmotnit pomocí muzikoterapeutických technik a tvořivé dramatiky. Jindy se děti zase změnily v motýly. Samy si vyrobily barevná křídla, litaly po louce a vlastně se tak vžily do svého vlastního pohádkového příběhu. Došlo tak k faktickému přerodu člověka v jakousi vyšší bytost. Pro starší děti jsme jedno léto zorganizovali program sochání emocí. Děti si ve skupinách volily, který pocit je pro ně důležitý, a nakonec vybraly Zděšení, Lásku a Štěstí, které plasticky ztvárnily. Když byly sochy hotové, následoval rituální výstup do kopce, kde se dětem kostymovaní zástupci jednotlivě